

info

VI(42) nr. 3/2016

Analiză a depozitelor populației la instituțiile de credit participante la Fondul de garantare a depozitelor bancare la 30 iunie 2016

- Distribuția deponenților pe grupe de vârstă și pe sexe
- Distribuția deponenților pe regiuni de dezvoltare
- Distribuția deponenților nerezidenți după zona de proveniență
- Distribuția depozitelor populației pe intervale de valori
- Analiză comparativă a concentrării depozitelor - România vs. Bulgaria

Banii dumneavoastră sunt în siguranță

Prezentul număr al *Info* continuă seria informațiilor publicate cu privire la situația depozitelor bancare din sfera de garantare¹ a FGDB la 30 iunie 2016, surprinzând mai multe aspecte² privind depozitele bancare deținute de 10.098.926 persoane fizice³, în sumă de 137,1 miliarde lei la 30 iunie 2016.

Dintre deponenții incluși în analiză, 10.072.090 sunt persoane fizice rezidente (pondere de 99,7%), valoarea totală a depozitelor deținute de acestea fiind de 136,2 mld. lei. Diferența revine deponenților nerezidenți persoane fizice cuprinși în analiză, în număr de 26.836 la 30 iunie 2016, care aveau depozite totalizând 0,9 mld. lei.

Distribuția deponenților pe grupe de vârstă și pe sexe

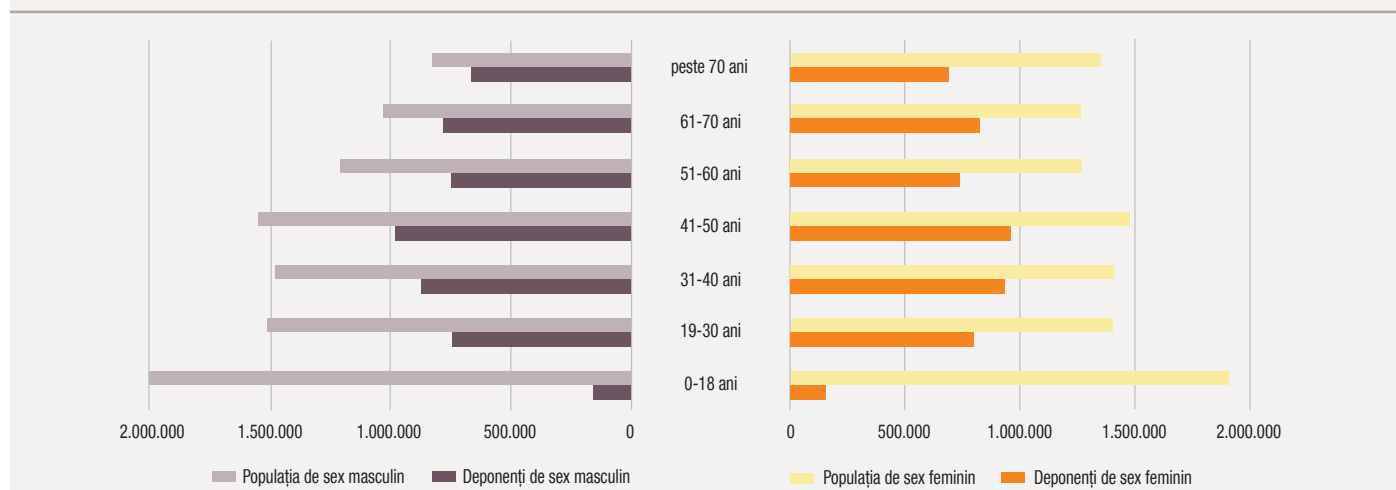
Utilizând datele disponibile la 30 iunie 2016, rezultate în urma prelucrărilor interne, precum și situația populației rezidente la 1 ianuarie 2016⁴, rezultă că aproximativ 51% din populația rezidentă are depozite la instituțiile de credit participante la FGDB, distribuția pe grupe de vârstă și pe sexe fiind redată în graficul următor.

Din rândul populației între 19 și 60 de ani, cea mai mare pondere a persoanelor cu depozite la bănci corespunde grupei de vârstă 41-50 ani (64,2% pe total, respectiv 63,3% în cazul bărbaților și 65,3% în cazul femeilor), urmată de grupa 31-40 ani (62,5% pe total, respectiv 59% în cazul bărbaților și 66,3% în cazul femeilor).

Cele două grupe de vârstă ocupă cele mai mari ponderi și în numărul total al deponenților la instituțiile de credit participante la FGDB, respectiv 19,3% pentru grupa de vârstă 41-50 ani și 17,9% pentru grupa de vârstă 31-40 ani.

Din punct de vedere al valorii totale a depozitelor deținute de deponenții din diferite grupe de vârstă, pe primul loc se situează depozitele persoanelor din grupa de vârstă 61-70 ani (pondere de 22,8% în suma depozitelor la instituțiile de credit participante la FGDB), urmate de cele aparținând deponenților între 41 și 50 de ani (pondere de 20,6%) și între 51 și 60 ani (pondere de 18,6%).

Distribuția populației pe grupe de vârstă și pe sexe

¹ FGDB garantează, în condițiile legii, toate depozitele populației și ale întreprinderilor la instituțiile de credit autorizate de Banca Națională a României. La sfârșitul semestrului I 2016, la FGDB participau 29 de instituții de credit, persoane juridice române. Depozitele bancare la sucursalele băncilor străine sunt protejate de schemele din țările de origine.

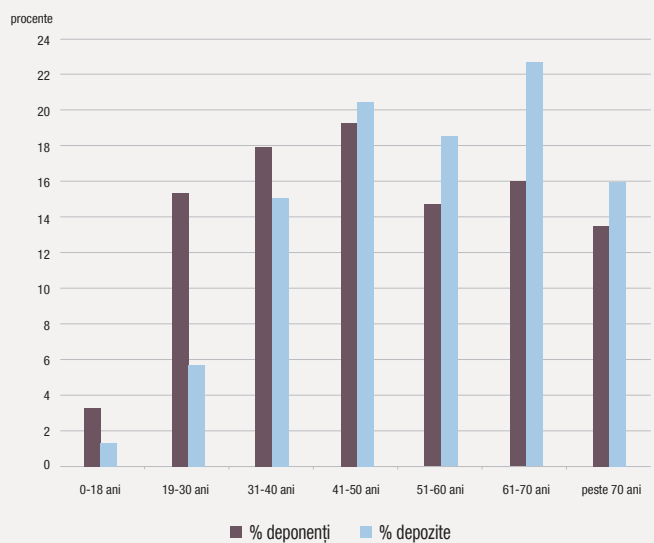
² Distribuția după vârstă și sexul deponenților, localizare geografică, precum și din punct de vedere al polarizării.

³ Prezenta analiză se bazează pe datele colectate de FGDB în conformitate cu prevederile Regulamentului FGDB nr. 1/2016 privind transmiterea către Fondul de garantare a depozitelor bancare a informațiilor necesare întocmirii listei compensațiilor de plătit și a celor necesare în procesul determinării contribuțiilor anuale ale instituțiilor de credit, cu

modificările și completările aduse prin Regulamentul FGDB nr. 3/2016, aplicând algoritmul 1 deponenț – depozite la mai multe instituții de credit. Potrivit cerințelor legale derivând din transpunerea Directivei UE privind schemele de garantare a depozitelor, în scopul testării capacității instituțiilor de credit de întocmire și transmitere a datelor necesare determinării compensațiilor pentru fiecare deponenț în eventualitatea indisponibilizării depozitelor, acestea transmit către FGDB informații privind Listele compensațiilor de plătit. Spre deosebire de aceste informații, celelalte date de pe site-ul FGDB provin din situațiile centralizate transmise de instituțiile de credit participante cu privire la depozitele acoperite.

⁴ Comunicatul de presă al Institutului Național de Statistică nr. 215/29 august 2016.

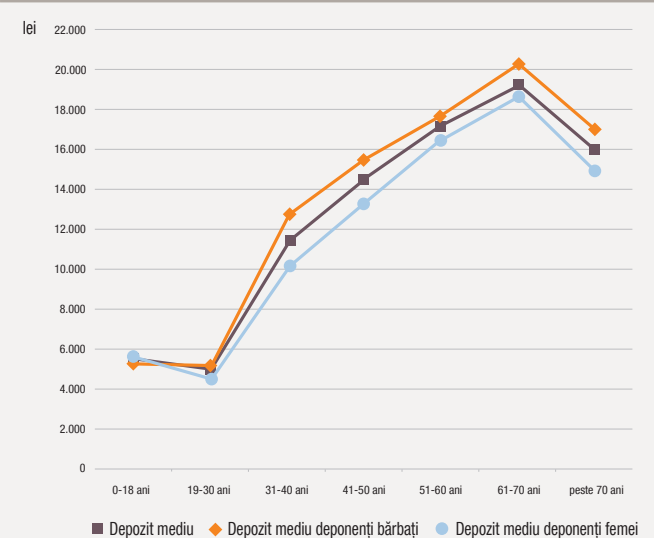
Distribuția depozitelor și a numărului deponenților pe grupe de vârstă

Pe segmentul deponenților între 61 și 70 de ani se înregistrează cea mai mare valoare a depozitului mediu, respectiv 19,3 mii lei, pe cel de-al doilea loc aflându-se depozitul mediu corespunzător deponenților din grupa de vârstă 51-60 ani, respectiv 17,1 mii lei.

Cel mai redus nivel al depozitului mediu revine deponenților între 19 și 30 de ani, respectiv 5,1 mii lei, aproape un sfert din valoarea depozitului mediu pentru grupa 61-70 ani.

Valoarea medie a unui depozit

Potrivit unui studiu publicat sub egida Băncii Mondiale⁵, care a vizat țări din întreaga lume,

economisirea în scop precaut pentru bătrânețe este întâlnită preponderent la adulții din grupe de vârstă mari, cu un grad mai ridicat de educație și care dețin conturi la bancă.

Totodată, studiul a identificat faptul că existența aranjamentelor instituționale care au ca scop asigurarea unei încrederi mai mari în sistemul financiar, cum sunt schemele de garantare a depozitelor, influențează pozitiv rata economisirii în scop precaut pentru bătrânețe.

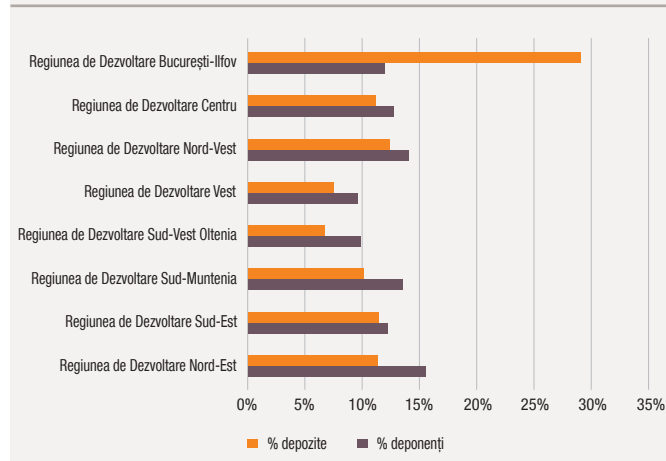
Pentru toate grupele de vârstă, există o diferență semnificativă între sexe, valoarea cumulată a depozitelor persoanelor de sex masculin fiind mai mare decât cea a deponenților de sex feminin.

Depozitul mediu pe segmentul deponenților bărbați este de 14,5 mii lei, cu 1,8 mii lei mai mare decât depozitul mediu aferent categoriei deponenților de sex feminin.

Distribuția deponenților pe regiuni de dezvoltare

Pe segmentul deponenților analizați la nivelul României pentru care au existat date disponibile, valoarea medie a unui depozit este de 13,5 mii lei. Extremele corespund capitalei (34,4 mii lei) și jud. Giurgiu (6,2 mii lei).

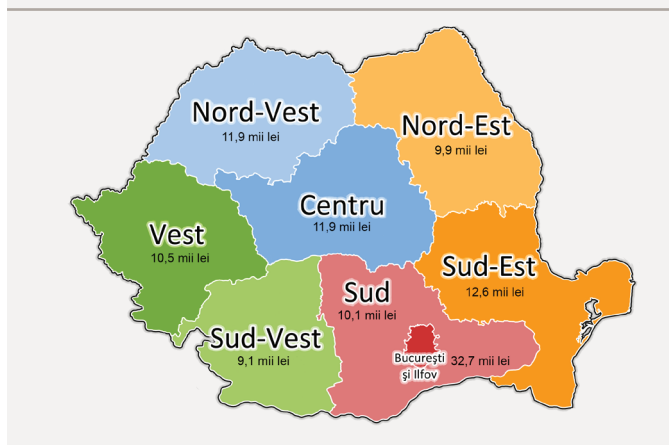
Distribuția pe regiuni a volumului depozitelor și a numărului deponenților

⁵Demirgüç-Kunt, A., Klapper, L., Panos, G. – Saving for Old Age, Policy Research Working Paper 7693, World Bank Group, Development Research Group, Finance and Private Sector Development Team, iunie 2016.

Cu excepția Regiunii de Dezvoltare București-Ilfov, care are un avans considerabil față de celelalte regiuni din punct de vedere al sumelor pe care le concentrează în depozite raportat la numărul de deponenți, cele mai bine plasate din punct de vedere al nivelului depozitului mediu sunt Regiunea de Dezvoltare Sud-Est (12,6 mii lei), urmată de Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest și Regiunea de Dezvoltare Centru, ambele cu un depozit mediu de 11,9 mii lei. Cea mai scăzută valoare a depozitului mediu se înregistrează în Regiunea de Dezvoltare Sud-Vest Oltenia (9,1 mii lei).

Depozitul mediu pe regiuni de dezvoltare

Pe lângă București și jud. Ilfov, județele cu cele mai mari niveluri ale depozitului mediu sunt Constanța (18,1 mii lei), Cluj (16,7 mii lei) și Brașov (14,3 mii lei). La capătul opus, alături de jud. Giurgiu se situează jud. Botoșani (6,5 mii lei), jud. Caraș-Severin (7,1 mii lei), jud. Olt (7,2 mii lei) și jud. Vaslui (7,3 mii lei).

Distribuția deponenților nerezidenți după zona de proveniență

Pentru 21.625 de deponenți nerezidenți ale căror depozite însumează 0,8 mld. lei (depozit mediu de 38,7 mii lei), există date care permit identificarea țării de proveniență⁶.

Majoritatea deponenților nerezidenți provin din statele membre ale Uniunii Europene (45%),

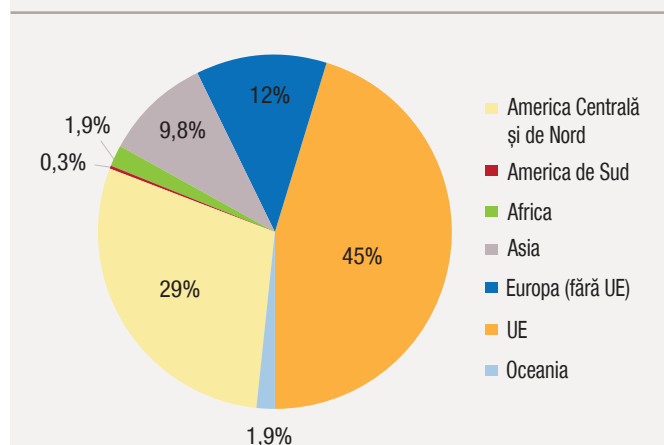
⁶ Deponenți nerezidenți pentru care au fost identificate țările de proveniență reprezintă 80,6% din numărul total al deponenților nerezidenți.

totalul depozitelor acestora reprezentând 54,4% din suma depozitelor nerezidenților la instituțiile de credit participante la FGDB.

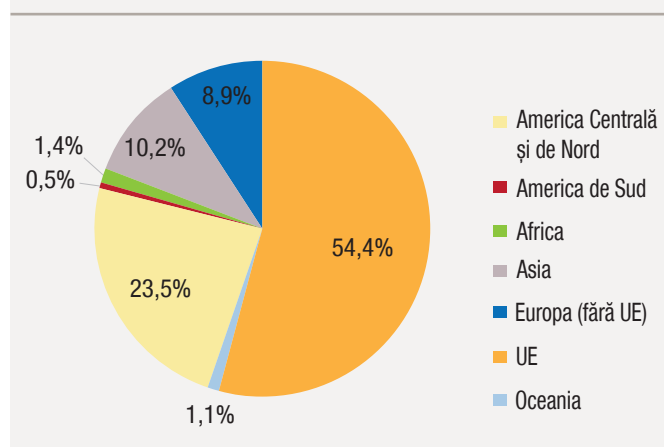
Adăugând și celelalte țări europene care nu sunt membre ale Uniunii, rezultă că deponenții din Europa (57% din numărul total al deponenților nerezidenți) dețin 63,3% din totalul depozitelor nerezidenților.

Aceștia sunt urmați de deponenții din America Centrală și de Nord, cu o pondere de 29% în numărul total al deponenților nerezidenți, respectiv 23,5% în valoarea totală a depozitelor persoanelor fizice nerezidente.

Distribuția deponenților nerezidenți

Distribuția sumei depozitelor nerezidenților

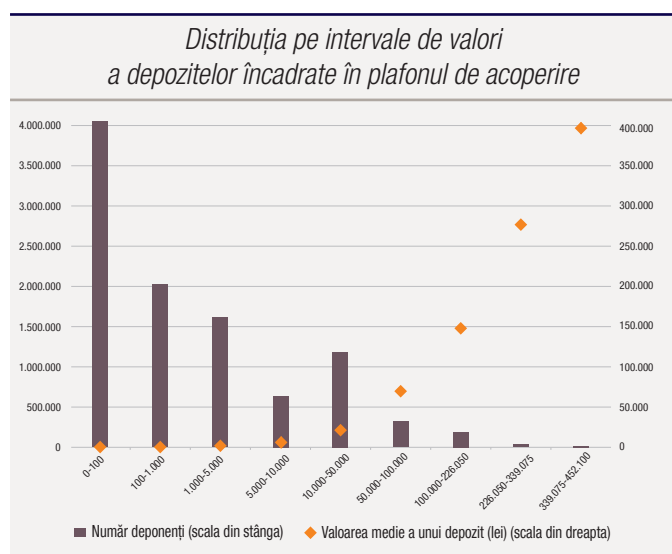
În funcție de valoarea medie a unui depozit, cele mai mari niveluri corespund deponenților cu rezidență în Monaco (534,5 mii lei), Emiratele Arabe Unite (184,4 mii lei) și Grecia (169,5 mii lei), pe ultimele locuri fiind Honduras (0,2 mii lei) și Paraguay (2,4 mii lei).

Distribuția depozitelor populației pe intervale de valori

Din punct de vedere al distribuției pe intervale de valori a depozitelor rezidenților și nerezidenților la instituțiile de credit participante la FGDB, nu există diferențe semnificative între cele două categorii de deponenți.

Proporția deponenților analizați acoperiți integral (care au depozite ce nu depășesc plafonul de acoperire de 100.000 euro, în echivalent lei⁷) este de 99,7% în cazul deponenților rezidenți (10.040.299 persoane), respectiv de 98,7% pentru deponenții nerezidenți (26.486 persoane).

Pe segmentul depozitelor sub plafon, valoarea medie a unui depozit este de 10.287 lei în cazul persoanelor rezidente și de 20.164 lei în cazul persoanelor nerezidente.

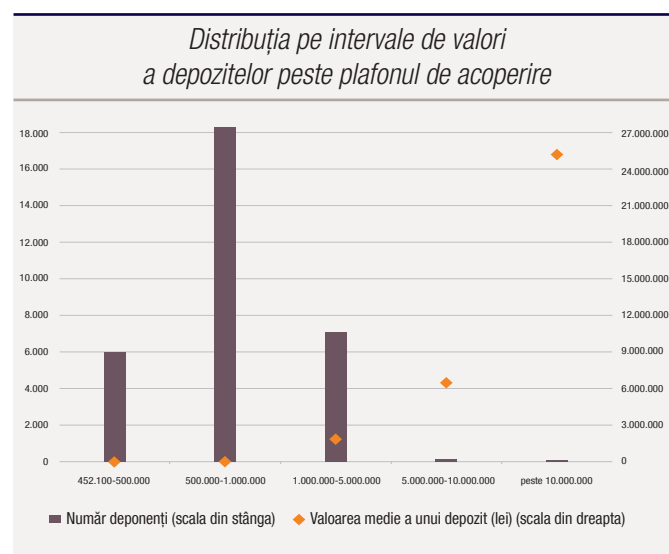
Primul segment este cel mai numeros (peste 4 milioane persoane), fiind reprezentat de deponenții care dețin sume de până într-o sută de lei (depozit mediu de circa 21 de lei). Acesta este urmat de segmentul format din titularii depozitelor între 100 și 1.000 lei (depozit mediu de circa 409 lei), circa jumătate din numărul deponenților primului segment.

Aproximativ 1,2 milioane deponenți au depozite între 10.000 și 50.000 lei, cu o medie de circa 23.000 lei/deponent. Numărul deponenților descrește pe măsura apropiării de nivelul plafonului de acoperire, astfel încât în ultimul segment, între 339.075 lei (75.000 euro) și plafonul de acoperire sunt cuprinși doar 20.313 deponenți, cu un depozit mediu de 390.582 lei.

Raportul dintre depozitul mediu corespunzător ultimului segment și cel aferent primului segment este de 1:18.661.

În ceea ce privește depozitele peste plafon, se constată o proporție mai mare (57,5%) a deponenților care dețin între 500.000 și 1.000.000 lei (depozit mediu de 675.584 lei).

Extrema corespunde deponenților ale căror depozite depășesc 10.000.000 lei, în număr de 138 de persoane (depozit mediu de 25.701.431 lei).

În cazul depozitelor peste plafon, diferența dintre valoarea depozitului mediu aferent segmentelor extreme este de 1:54.

Datele Institutului Național de Statistică⁸ indică faptul că, la nivelul anului 2015, pe ansamblul gospodăriilor, economiile lunare au reprezentat pentru o gospodărie 335,2 lei în medie (12,5% din veniturile totale).

⁷ 452.100 lei la 30 iunie 2016.

⁸ Coordonate ale nivelului de trai din România. Veniturile și consumul populației în anul 2015.

Proporția economisită din veniturile totale este de 14% pentru gospodăriile de pensionari, 13% pentru cele de salariați, 10% pentru cele de lucrători pe cont propriu în activități neagricole, 7,4% pentru gospodăriile de agricultori și 1% pentru cele de șomeri.

Cel mai puțin au economisit gospodăriile cu mai mulți copii (peste 3), cele formate din persoane singure, cele conduse de persoane din grupa de vârstă 15-24 ani și cu un nivel de pregătire primar.

În mediul urban, economiile au reprezentat, în medie, 13,9% din veniturile totale, cu 3,8 puncte procentuale peste nivelul înregistrat în mediul rural.

Sumele economisite⁹ sunt mai mari cu circa 82 lei/lună decât cele care au intrat în bugetele gospodăriilor sub forma împrumuturilor, retragerilor de economii etc.

Depunerile la bănci au reprezentat, în medie, circa 22 lei/lună pentru o gospodărie, cea mai mare valoare revenind grupei de vârstă 50-64 ani (circa 29 lei/lună).

Analiză comparativă a concentrării depozitelor populației România vs. Bulgaria

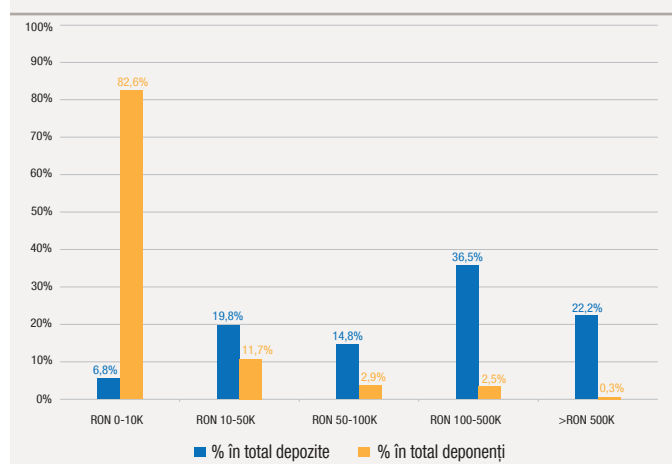
Utilizând datele disponibile la nivel regional, respectiv distribuția depozitelor pe intervale de valori în Bulgaria la sfârșitul lunii iunie 2016¹⁰, s-a procedat la realizarea unei analize comparative din perspectiva concentrării depozitelor în cele două țări.

În România, deponenții din primul segment (82,6% din numărul total al deponenților analizați) cumulează 6,8% din suma depozitelor, valoarea medie a unui depozit pe acest segment fiind de 1.116 lei (247 euro). La cealaltă extremă, 0,3% dintre deponenți dețin 22,2% din valoarea totală a depozitelor, cu un depozit

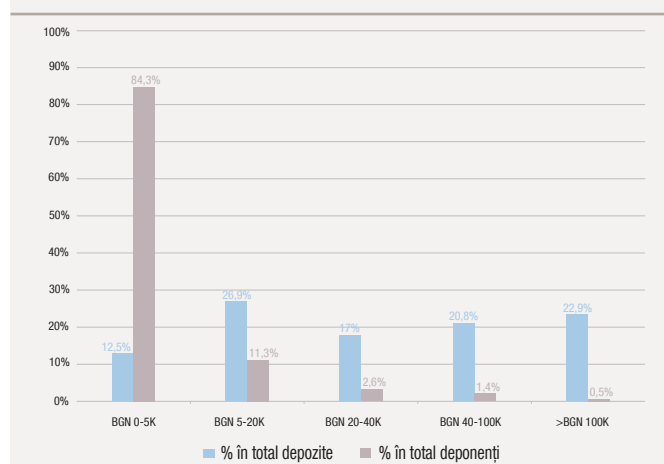
mediu de 1.166.410 lei (257.998 euro), de peste 1.000 de ori mai mare decât cel corespunzător primului segment.

Segmentele extreme în cazul Bulgariei sunt reprezentate astfel: unei proporții de 84,3% din numărul total al deponenților îi revine o pondere de 12,5% din suma depozitelor, în timp ce 0,5% dintre deponenți au 22,9% din valoarea totală a depozitelor. Raportul între depozitul mediu al ultimului segment (205.158 leva (104.896 euro)) și cel corespunzător primului segment (615,8 leva (314,8 euro)) este de 1:333.

Distribuția depozitelor pe intervale de valori - România

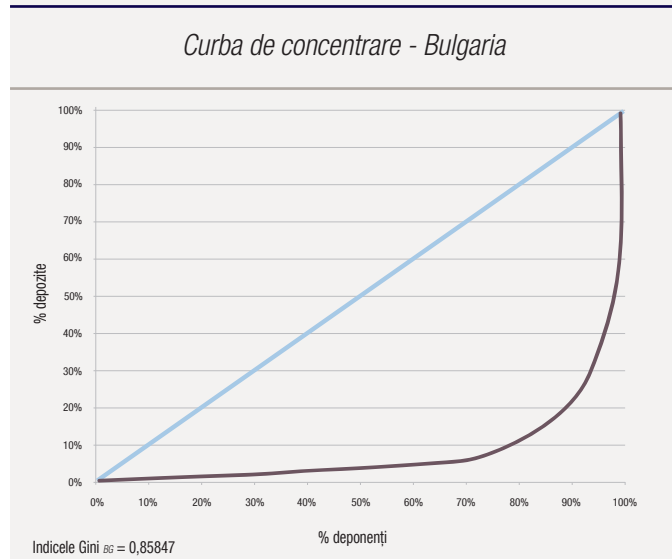
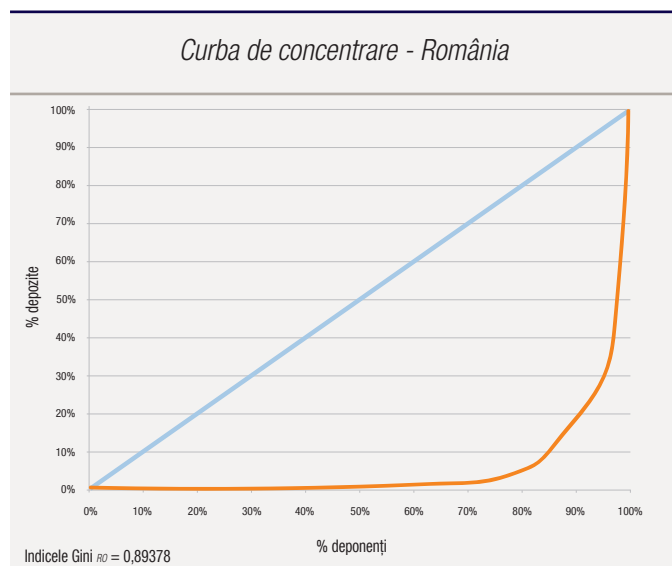
Distribuția depozitelor pe intervale de valori - Bulgaria

⁹ Pentru restituirea creditelor și împrumuturilor contractate anterior, pentru a acorda împrumuturi altor gospodării sau pe care le-au depus la bănci.

¹⁰ <http://www.bnb.bg/PressOffice/POStatisticalPressReleases/POPRSMonetaryStatistics/POPRSDepositsLoans/index.htm>

Pentru a studia gradul de polarizare, au fost determinate curbele de concentrare¹¹ corespunzătoare repartițiilor din cele două țări, precum și valorile indicilor Gini¹².

Valoarea indicelui Gini pentru ambele țări reflectă o polarizare puternică relativ similară.

¹¹ Întrucât determinarea curbei de concentrare (Lorenz) este una dintre cele mai utilizate metode de caracterizare a distribuției veniturilor între indivizi/gospodării, s-a considerat adecvată folosirea acesteia, prin similitudine, și în analiza distribuției depozitelor. Pe abscisă este reprezentat procentajul cumul al deponenților, ordonați în funcție de valoarea depozitelor deținute, de la cei care au depozite de valori mici la cei care au depozite de valori mari, iar pe ordonată este reprezentat procentajul cumul al depozitelor deținute de aceștia.

¹² Indicele Gini (de inegalitate) reflectă gradul în care distribuția veniturilor în cadrul unei economii se abate de la o distribuție perfect egalitară (echirepartiție). Acesta măsoară suprafața situată între curba Lorenz și dreapta distribuției de egalitate absolută (prima bisectoare), exprimată ca procent din aria totală situată sub curba echirepartiției. Valoarea 0 a indicelui Gini corespunde unei egalități perfecte, în timp ce valoarea 1 (100%) reflectă o inegalitate perfectă.

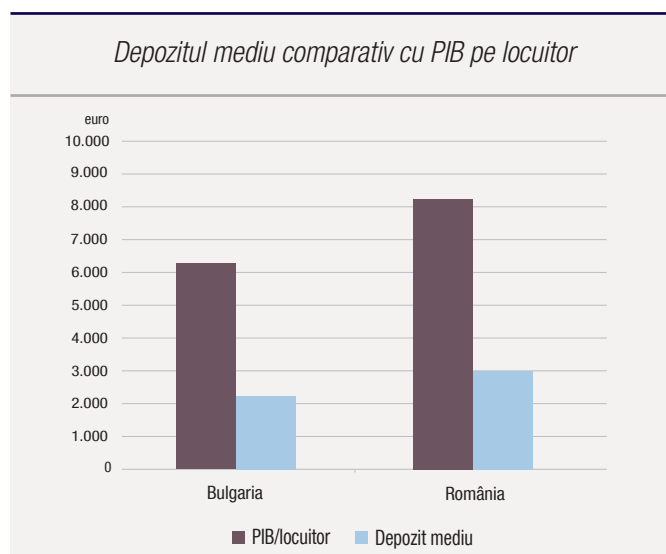
Având în vedere faptul că în cele două țări există o polarizare ridicată a depozitelor, au fost determinate pragurile¹³ care oferă o imagine cantitativă sintetică a polarizării.

Astfel, în România, 86,6% din numărul total al deponenților, în ordine crescătoare în funcție de valoarea depozitelor, dețin 13,4% din suma depozitelor, în timp ce 13,4% dintre deponenții cu cele mai mari depozite dețin 86,6% din valoarea totală a depozitelor. În Bulgaria, pragul respectiv are coordonatele (88,7%; 11,3%).

Cei 86,6% dintre deponenții din România și cei 88,7% dintre deponenții din Bulgaria menționați mai sus dețin sume sub plafonul de acoperire de 100.000 euro, care este valabil în toate statele membre ale Uniunii Europene.

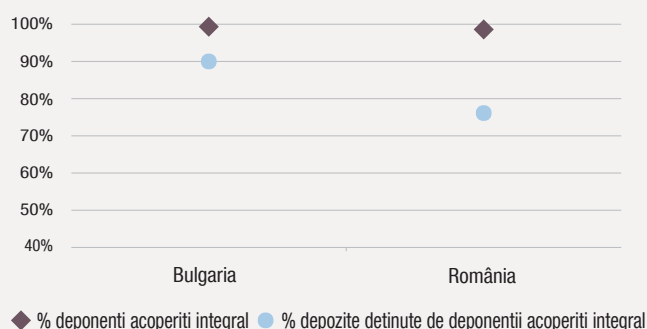
De altfel, trebuie subliniat faptul că majoritatea covârșitoare a deponenților din ambele țări au depozite sub plafonul de acoperire (99,7% în cazul României, respectiv 99,9% în cel al Bulgariei), proporția depozitelor acestora în valoarea totală a depozitelor fiind de 75,7% în România, respectiv 90% în Bulgaria.

Plafonul de acoperire este semnificativ mai mare decât PIB/locuitor în ambele țări, respectiv de peste 16 ori în cazul Bulgariei și de 12 ori pentru România.

¹³ Pe lângă indicii Gini, acești indicatori asociați completează distribuția depozitelor pe intervale de valori și nu se substituie acesteia. Deși determinarea lor a presupus introducerea unei aproximări, s-a oferit o imagine mult mai clară asupra polarizării existente.

Proporția deponenților acoperiți integral

Comparativ cu PIB/locuitor, depozitul mediu reprezintă 36,5% în România și 33,9% în Bulgaria. Un nivel redus al raportului dintre depozitul mediu și PIB/locuitor poate sugera utilizarea într-o proporție mai mare a serviciilor bancare de către populație (inclusiv de către micii deponenți)¹⁴.

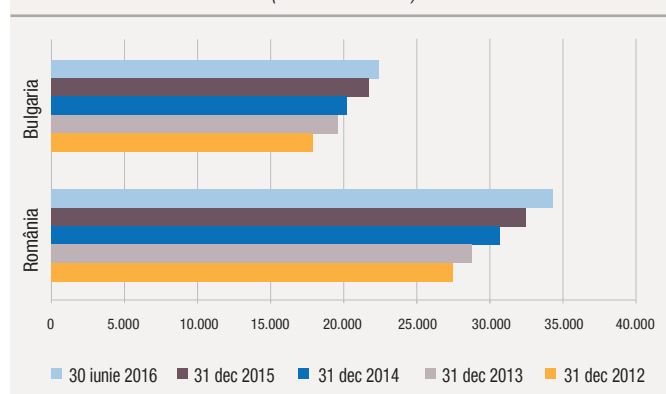
Pentru a evidenția unele caracteristici ale economisirii și utilizării conturilor bancare în cele două țări din perspectiva incluziunii financiare, în tabelul următor se prezintă o serie de indicatori utilizați de Banca Mondială.

Indicatori de incluziune financiară¹⁵

	România	Bulgaria
Venitul național brut pe locuitor (USD)	9.050	7.360
Proporția persoanelor cu cont în bancă (% în total populație cu vârste peste 15 ani)	60,8	63,0
Proporția persoanelor cu cont în bancă dintre cei aparținând celor mai săraci 40% (% în total populație cu vârste peste 15 ani)	46,1	49,9
Economisirea în anul precedent prin intermediul unei instituții financiare (% în total populație cu vârste peste 15 ani)	13,3	14,3
Realizarea de economii bănești (% în total populație cu vârste peste 15 ani)	36,5	27,3
Motivul economisirii (% în total populație cu vârste peste 15 ani)		
- pentru perioada bătrâneții	15,1	11,5
- pentru activități agricole sau pentru o afacere	4,6	5,6
- pentru educație	9,4	7,5

Potrivit datelor publicate de băncile centrale din Uniunea Europeană, în majoritatea statelor membre, printre care și România și Bulgaria, în ultimii ani a fost consemnată o creștere a economiilor gospodăriilor populației la instituțiile de credit.

Valoarea depozitelor gospodăriilor populației (milioane euro)

¹⁴ Beck, H.T.L., Demirgüç-Kunt, A., & Peria, M.M. (2007). Reaching out: Access to and use of banking services across countries. Journal of Financial Economics, 85, 234-266.

¹⁵ Banca Mondială - The Little Data Book on Financial Inclusion, 2015. Statisticile disponibile sunt la nivelul anului 2014.

Această dinamică pozitivă a avut loc în ciuda tendinței descendente a ratelor dobânzilor la depozite, care au atins niveluri minime istorice.

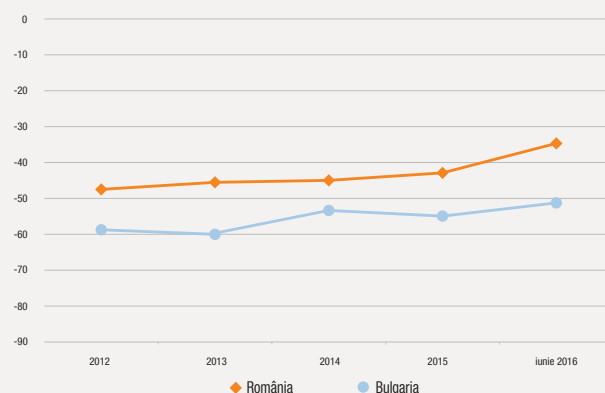
Astfel, populația a manifestat un comportament prudent de economisire, depozitele fiind considerate ca având un grad mai ridicat de siguranță, spre deosebire de instrumentele pieței de capital, care sunt caracterizate de o volatilitate mai mare.

Menținerea unui grad ridicat de incertitudine a determinat și o creștere a preferinței deponenților pentru depozitele care pot fi lichidate într-un termen scurt.

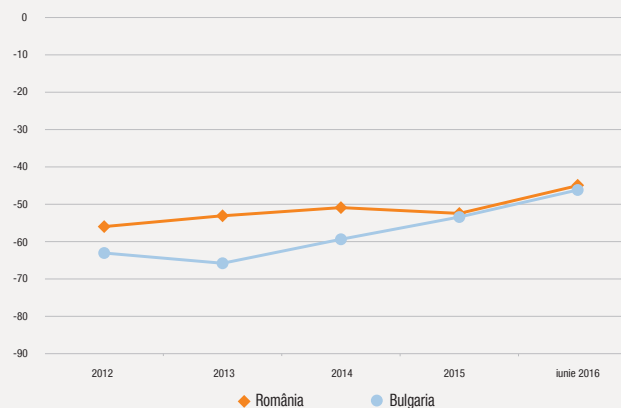
Comparativ cu Bulgaria, România a înregistrat în primele șase luni ale anului 2016 un avans mai mare al depozitelor gospodăriilor populației, cu o variație semestrială de +5,2%, în timp ce în Bulgaria creșterea semestrială a fost de +1,7%.

Potrivit rezultatelor anchetelor lunare ale Comisiei Europene privind indicatorul de încredere al consumatorilor din statele Uniunii Europene, în luna iunie 2016 au fost consemnate creșteri ale indicatorilor privind economisirea prezentă și perspectivele acesteia în următoarele 12 luni, anticipându-se menținerea tendinței de economisire și în perioada viitoare.

Comisia Europeană - sondaj lunar
Economisirea în prezent

Comisia Europeană - sondaj lunar
Economisirea în următoarele 12 luni

Datele statistice provin, în principal, de la Fondul de garantare a depozitelor bancare, Banca Națională a României, Institutul Național de Statistică și din alte surse indicate în cuprinsul lucrării.

Reproducerea integrală sau parțială a publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări este permisă numai cu indicarea sursei. FGDB nu își asumă responsabilitatea pentru nicio părere, analiză sau interpretare exprimată de terți pe baza datelor prezentate în această publicație.

Realizat de Serviciul Analiză, comunicare și relații externe și Compartimentul Informatică
Date de contact: 0314.232.810 ; studii@fgdb.ro ; www.fgdb.ro